

Foia enciclopedică și beletristică cu ilustrațiuni.

PEȘTA

3/15

Juliu

1866.

Este în fiecare săptămână odată, adevărată duminică, conținându o colă și diuimetate.

Pretul pentru Austria

pe Jul. Dec. . . . . 4 fl. —
pe Jan. — Dec. . . . . 8 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Jul. — Dec. unu galben și diuimetate.

Nr.

19.

Cancelari'a redacțiunii

Strat'a lui Leopoldu Nr. 18.

unde sunt a se adresă manuscriptele și banii de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu și opurile anonime nu se publica.

II

cursu

anualu

IOANU BRATEANU.

Invapăiatu natiunaliștu, publicistul de principiele cele mai democratice, diplomatul luminatu și de mare autoritate, oratoru escelinte. . . éca însușirile caracteristice ale dlui Ioanu Brateanu, actualului ministru de finanție alu Romaniei libere.

S'a nascutu la an. 1822 în Pitești, acestu orasiu locuitu de cei mai bravi patrioți, cari totu de una, de câte ori numai a pofțitu binele comunu alu patriei, au datu doveștile cele mai eclatante de patriotismu și amóre de libertate. Si între acești bravi cetățieni, demni de ilustrațiilor lor strabuni, famili'a

Ioanu Brateanu.

Bratenilor abunasema ocupa locul celu mai d'antăiu.

Ioanu Brateanu încă în etate de 16 ani a intratu în militia, după trei ani apoi a mersu la Paris ca să-și completeze studiile. Elu caută ca să primése cunoștințele folositoare mai alesu din acele științe, spre ale carora studiere nu se pré-resolvau tenerii romani, precumu e: istori'a, economi'a politica-natiunala, art'a militara și c. l. — La 1848 în lun'a lui fauru izbucnindu revoluțiunea franceza în Paris, dînsulu împreuna cu bravulu seu frate Dumitru încă a luat parte în combaterea baricadelor franceze, apoi contandu pe concursulu

numerosilor sei cunoscuti, cari in acelu tempu momentosu aveau role insemnate politice, a grabitu la Bucuresci, unde romanii cei mai liberali si devotati patriei organisara unu comitetu revolutiunariu, si in diu'a memorabila de 11 juniu prochiemandu-se revolutiunea, elu deveni unulu din cei patru secretari de statu ai guvernului provisoriu.

In nobil'a sa ardore câtra patria si natiune, elu inca din teneretiile sale a totu nutritu cu o consecintia caracteristica principiile cele mai liberale, — elu era capulu partidei radicale, acelei partide carea doria infintiarea unui statu romanu independente de veri-ce protectiune esterna, o republica romana asemenea Elvetiei frumose. Curendu inse trebuî sê veda cu dorere, câ aceste intentiuni, fie câtu de nobile si salutare, fatia cu giurstârile grave si imperiose sunt neesecutabile. Sub locutieninti'a domnesca a fostu prefectu alu politiei, si cadiendu guvernulu, I. Brateanu, impreuna cu bravii sei confrati de unu principiu, fû silitu sê-si caute refugiu prin tierile straine; fiindu proscrisu din patria a petrecutu tempulu de emigratiune in Francia, unde inse totu cu mai invapaiatu zelu si luminata prudintia a lucratu in interesulu patriei sale. — A cautatu sê vina in comunicatiune cu cei mai distinsi diplomati cari decideau de sôrtea tierilor europene, carora li-a trasu atentiunea si asupra Romaniei. — A scrisu mai multe brosiure, dintre cari mai alesu: „Memorialulu asupra Imperiului Austriei in cestiunea Orientului,“ a atrasu atentiunea publiculu europenu.

In acestu tempu fû arestatu in urm'a unei sentintie a tribunalulu corectiunalu din Paris, care-lu condamnase pe trei luni la inchisore si spre solvirea de 300 franci, pentru unu depositu de presa secreta. — Tempulu de inchisore inca l'a intrebuintiatu spre binele comunu alu patriei, scriindu: „Istori'a Romaniei,“ unu opu maretu, care dorere inca n'a esitu la lumina. Sperâmu inse câ, cu regularea relatiunilor politice ale Romaniei, stimatulu autoru, potendu sacra câtu-va tempu si literaturii natiunale, va grabi de a publica interesantele sale manuscripte.

La an. 1856 in Iuliu redobendindu-si libertatea renturnâ in patria, unde numai de câtu fû alesu de deputatu la Divanulu ad-hoc, in care s'a distinsu prin patrioticele sale oratiuni. — In acestu tempu a publicatu unu memorialu asupra situatiunei Romaniei in urmarea tractatelor de la Paris, unu opu scrisu cu eruditiune escelinta.

Ca deputatulu camerei, alesu de unu cercu alegatoriu din Bucuresci, neintreruptu a sustienutu proiectele de reforme liberale ale guvernulu si a combatutu cu o energia cerbicosâ si caracteristica cea mai mica intentiune de servilismu, de prerogative si privilegie asupritore. In discutiunea pentru eliberarea tierenilor Ioanu Brateanu inca a seceratu cele mai brilante cunune de merite eterne. Elu e nascutu oratoru, — spiritulu seu oratoricu dora mai nimeritu se pôte asemena cu fulgerulu puternicu, care aprinde si copaciulu celu mai putredu, câ-ci ascultandu vócea sa sonora si fulgeratore chiaru si cei de principiile mai retrograde se aprindu, se rapescu prin puterea oratoriei sale; cu tóte aceste in vorbirea sa este si unu ce placutu, unu ce farmecatoriu, — si acesta e *adeverulu* si *santieni'a causei* pentru care numai si-aredica vócea sa sonora si poterosa.

Sub domnirea lui Cuza inca a fostu ministru, dar' activitatea sa ca atare tienu numai o luna, câ-ci impreuna cu fratele seu demisiuna. — In Ianuaru 1863 inca a escelatu prin vorbirile sale facandu opusetiune guvernulu, cu care atunci se vedea câ a ruptu pentru totu de una. — La 3 Augustu anulu trecutulu isbucnindu rescól'a din Bucuresci, carea curendu fû nimicitu, I. Brateanu inca fû arestatu ca *banuitu de complice*, ma pôte de autoru alu acelei rescóle urite facute de cine scie cine si cu ce scopu. Curendu inse fû contestata innocintia lui si fû agraciatu impreuna cu ceialalti prinsu de vina si fara vina. — In evenimentele dela 11 Iauru si dupa acele I. Brateanu a avutu parte mare, ér in presinte ca ministru de finantie are sê desvólte o prudintia si amore de patria amesurata giurstârilor grave in cari se afla statulu Romaniei. — Dee ceriulu ca nobilele sale intentiuni sê fie incoronate cu succesulu celu mai stralucitu!

MEDITATIUNE

la aniversari'a 24 a nascerii mele, 22 novemb. 1865.

Este-o vechia, dara buna-asemenare,
Cumca lumea-acést'a este ca si-o mare,
Marinariu pe dens'a omulu caletoriu;
Câte stance, — abisuri, viscole turbate
Tréba sê infrunte, pana ce strabate
La alu fericirii malu inverditori!

Doue-dieci si patru scurte primavere,
Au pierdutu a sale dalbe floricele,
Decandu pe-ast'a cale si eu ratecescu;

Voiu ajunge óre tiermurea dorita?!
Séu câ nai'a-mi mica va cadé sdrobíta,
Ingropându cu sine totu, ce-acum dorescu?!

Candú pasîi pe dens'a, nu sciam eu inca,
Cumca 'n sinu-i dórme stanca peste stanca,
Ce voru sê-mi conturbe cursulu liniscitu;
Faci'a-i zimbítória nu-mi pareá a spune
Câ adese valuri, fulgere, furtune
Mana peste dins'a joculu loru cumplitu!

Nai'a-mi mitutica cu usioretate
Naintá pe luciulu mârii asiediate,
Astfelu o aurora scurta-am implinitu;
Ceriulu vietiei mele plinu erá de stele
Blande, luminóse; pare câ in ele
Radi'a fericirii mele-a stralucitu.

Intr'o óra inse, óra ominósa,
Apucatu de viscolu, observai cu gróza
Scil'a si Caribdea, ce me-amenintiá;
Dau sê le incungiuru, de se póte inca,
Ah, tardîu! cu-unu tîpetu cadu isbitu de stanca,
Nai'a-mi struncinata, fruntea-mi sangerá!

Astfelu si a dóu'a, si a trei'a óra . . .
De-atunci inceput'a sórtea 'n sielátória
Sê me prigonésca pintre stanca, — abisu;
De-atunci orizontu-mi se 'nvescú in cétia,
Bucuri'a-mi dulce se schimbá 'n tristétia,
Si in lacrimí dese fragedu-mi surisu!

Hah! sperare nóua . . . colo din departe
Unu cantu de placere aerulu strabate,
Ce cu tonu de farmecu pare câ mi-dîcea:
Mana, mana 'n cóce, de vrei reusîre,
Aici te ascépta malu de fericire,
Si eu dau cu nai'a-mi mica 'n partea-acea.

Ma ce-a fostu acel'a?! cantecu de Sirene,
Svave, gratíose, dara multu viclene,
Ce-amagescu in cale pre-omulu trecatoriu;
Le ajungu, le 'mbracisiu; vai! in locu de bracie
Calde, iubítorie, afu numai ghiacia,
Aflu numai ghiacia, si-ah! me infioru!

Si acum, sê 'ncungiuru relele pe mare,
Mi-am propusu a face ultim'a 'ncercare,
De-a o trece cu-aripi ca si unu Icaru;
Vai! la orice proba, dintru inaltîme
Recadiut'am éra giosu in aduncime,
Giosu in aduncimea plina de amaru!

Sê me luptu eu dara fâra incetare?!
Sê-mi vedu nimicitá ori si ce sperare?!
Vieti'a-mi inca juna s'o vedu vescedîndu?

Pieptu-mi fragedu lapta nobili sentieminte,
Dorulu me impinge totu mai inainte,
Dar ah! pierdu totu pasulu, care-lu intreprindu.

Si-acum la 'nceputulu carierei mele,
Éta-me 'n ruine, sub unu ceru fâr' stele,
Dupa-atâte patimi frantu si amaritu;
Marea nu-mi promite locu de-adapostire,
Ceriulu fâra stele neci o fericire,
Sentiu, ca cere-odihna braciú-mi obositu!

Ce felu?! eu, si-odihna pan' inca sum june?!
Pan' me 'nsuffetiesce sacr'a relegiune?!
Pan' rechiamá braciú-mi gintea, ce iubescú?!
Eu! si fâr' viétia — viéti'a a-mi petrece?!
Eu! si a descinde in mormentulu rece,
Fâr' sê vedu limanulu, care lu-dorescu?!

Lasiu e! celu-ce si-geme viéti'a in suspine,
Celu-ce ca si Mariu plange pe ruine,
Candú la lupta, fapta, densulu e chiamatu;
Inainte naia! prin ori-ce furtune,
Malulu, ce nu pote sê-lu ajunga-unu june,
Tréba sê-lu ajunga braciulu de barbatu!

Justinu Popfin.

CITERA.

(Novela)

In Ardélu, pe unulu din pitiórele carpatilor apuseni, aprópe de Iara, se redica culmea „Citera.“

Prospectulu din Citera e pomposu, romanticu. La vale turme de oi cu ciónge disarmonice, pe cóste porumbi selbatici. S'audu gurluindu cu placere, si turturelele desmerdandu-se amoróse. Mai incolo campi'a verde, si colo peste campia riulu cu tiermure floróse, — pe delaturi lunci romantice, coline dumbravóse, si din dreptu se redica muntii falnici ce se perdu in neguri.

Oh, câtu-su de frumosi, câtu-su de romantici muntii acesti nalti! Câta placere intinde aici o excursiune de véra, fruntile cele maretie, stanci gigantice inmovilate un'a peste alta cu o maestria romantica-bizara, umbrele cele negre si riurile cele tainice in cari se paru a fi ascunse secretele lumii.

Oh, si apoi souvenirile, souvenirile cele dulci si nalte! — Tóta lunc'a ni spune o traditiune, si culmile falóse se paru câ aslépta sê se trediesca nepotii celoru ce traiau demultu, demultu . . . sê li spuna suferintiele tierii si luptele ei, — sê li spuna de lupte, de 'nvingeri si de

necadiu. Tóta colin'a, tóta dumbrav'a pastrédia pentru romani o suvenire dulce, o schitia istorica, o poveste mandra de voinici bravi, de amorezi fideli, de fetiori de rege, séu de dîne albe ca néu'a, cu pletele lungi pana'n pamentu.

Si munténulu asié-si scie pastrá traditiunea ce o-a auditu de la betrani! . . .

Intru in munti si me punu in vorba cu betranii si mosii muntenilor; asié cu meditare fantastica mi-spunu schitie istorice decand amblau muntenii in bataie cu turcii, decand erau mai bravi muntenii, decand erá mai buna lumea. — Apoi mi-spunu mamele, cari au voinici de lupta, cum mergeau mai demultu muntenii in lupte si remaneau mame plangatóre, cum se bateau voinicii muntiloru si cum se uitau luptele lor. — Apoi me 'mpresóra copilitele rusinóse, copilitele munteniloru cu guri tie smerite, si-mi spunu povesti din siediatori naive si idilice.

Asié poveste mandra spunu despre Citera!

Cá erá odata aprópe de Citera, intro culme, o cetate pompósa, — si 'n cetate siedea o dina frumósa, din'a muntiloru. Aparea in noptiserine la luna si se preamblá pe riuri, pe valea Citerei, si desú demanétia disparea. — Erá frumósa din'a muntiloru, — frumósa ca trandafirulu, alba ca lumin'a si cu pérulu pana 'n pamentu ca dînele.

S'a amorisatu in ea unu fetioru de rege, frumosu si tinerelu ca frundi'a floriloru — dar n'a patit'o bine; — cá dînele nu le póte iubi omu moritoriu . . . cá siuera riurile, si resuna muntii si ingalbinesce frundi'a . . . tóte se castiga — si celu ce le iubesc se perde retacindu prin munti si ascultandu siuerulu riuriloru, suspinulu frundiiloru si ratecindu dupa unu echo seducatoriu prin codri, prin munti.

Sciutu a asta fetiorulu celu de rege, dar ah, la ce nu te seduce dorulu? — A ratecitu prin munti sé-si afle fiinti'a cea draga, — dar ea fugea de elu, cá-ci dînele nu se iubescu cu moritorii. — S'a intristatu fetiorulu celu de rege si s'a pusu pe o stanca colo 'n Citera, si a cantatu cu citer'a necadiulu dorului, dorerea amorului fara sperantia. — De demanétia pana sér'a, si noptile délungulu se audiá citer'a regelui rescantandu prin munti.

Alb'a nalucire, din'a muntiloru se ivea pe la isvóre pe valea Citerei, si ascultá fetiorulu celu de rege nóptea la luna. —

Cantá mandru, cantá fantasticu junele amorezu, si s'a amagitu in elu din'a muntiloru. In tóta nóptea se ivea pe valea Citerei, cá-ci o dorea sufletulu de doru, de dorulu regelui.

Odata s'a coboritu junele rege din stanca pe ascunsu, si a aflatu din'a muntilor la unu isvoru, cu pitiórele jocandu-se in apa si 'mpletindu-si cositia de auru. S'a rogatu junele cu sete sé nu fuga de elu, sé siédia langa dinsulu, sé-i cante pe citera; dar din'a muntilor a fugitu de fetiorulu celu de rege, cá-ci dînele nu se iubescu cu moritorii. Apoi tenerulu a disparutu nu scie nimenea unde, nu i-a mai auditu de veste nimenea pre pamentu.

Din'a muntilor se ivea adese pe valea Citerei, unde se audiá citer'a regelui; dar stanca erá pustia, nóptea tacuta, nici unu echo, nici unu sunetu.

S'a intristatu din'a muntilor, cá-ci o dorea sufletulu de dorulu regelui, — si a amblatu ratecindu prin munti, strigandu dupa elu noptile délungulu. Inzedaru, regele nu mai aparú.

Din'a muntilor s'a intristatu fórté si s'a pusu in pol'a Citerei sub stanca unde cantá regele amorosu, — si a plansu, si a totu plansu diu'a si nóptea, pana a adormitu plangatóre — si nu s'a mai treditu in veci.

Dupa mórtea ei éra a aparutu fetiorulu celu de rege cu citer'a la mana, si s'a pusu pe momentulu ei si a cantatu si a plansu; dar tóte-su inzedaru. Pe urma si-a sdrobotu citer'a de stanca si a moritu pe momentulu mandrei sale mórtea cea mai dulce. Asié vorbescu muntenii, asié li spuneau betranii!

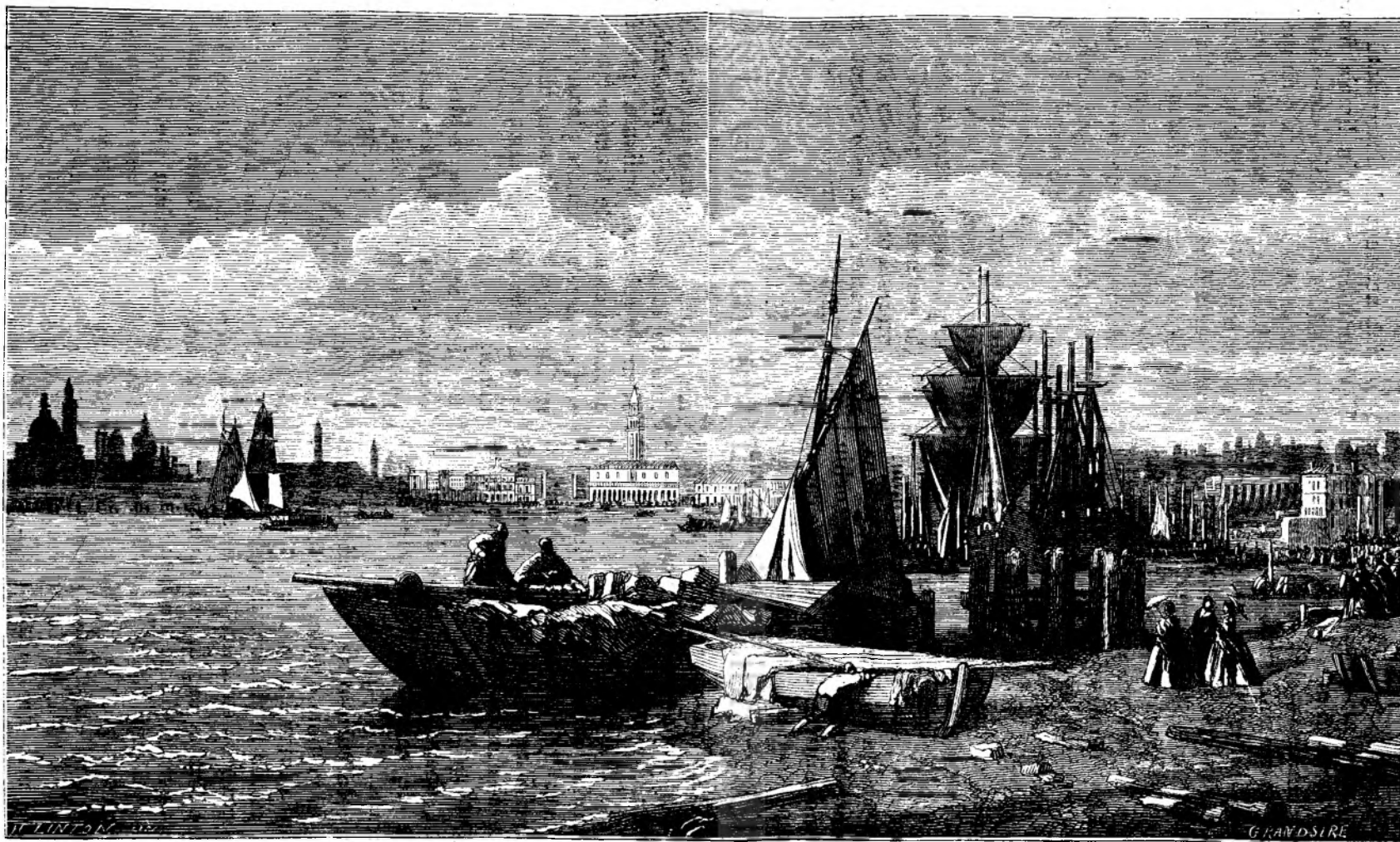
* * *

Nainte de asta cu sute de ani, aprópe de Citera, intr'o culme, erá a cetate nalta si frumósa, incungiurata cu muri gigantici, preste cari nu potea trece numai pasere sboratóre, si cari nu i-ar fi potutu resipi potere omenésca.

In cetate siedea Hüliar, unu arapu negru ca nóptea, cu unu servitoriu si cu o femeia, ambi negri; dar mai avea arapulu in cetate o copila alba ca lebed'a, juna si frumósa ca unu idealu, si gingasia ca frundi'a lilei.

Hüliar erá omu misticu-secretu, isolatu de ómeni si de lume, trairu singuratecu voluptátii intr'o cetate pustia in munti, incrediutu de pericolitárele munteniloru superstitiosi, si — cá-ci avea auru cu comorile — asigurat de padi'a tierii in pustietate, unde pe atunci nu mai strabatea legea si pandurulu de padia si linisce.

Arapulu numai singuru esiá din cetate nóptea, séu arare cu servitoriulu seu — si carárele si faptele lui nu le cunoscea omu pamenténu. A fostu casuri cand muntenii lu mai vedeau preamblandu-se nóptea la luna cu copil'a cea alba pe sub cetate.

Portulu de la Venetia.

Escursiunile lui, despre cari nu mai sciea nimenea, erau rare, si totusi pentru sustinerea vietii avea auru destulu si tóte midilócele trebuintióse.

Poporul numai atáta sciea despre cetate cá o domnescu nesce fiintie negre insocite cu spiritele cele necurate — si vorbiá despre cetatea lui Hüliar povesti superstitióse.

Cá 'n mediulu noptiloru de véra, cand bate ór'a de esu umbrele din pamentu si spiritele cele necurate din stanci, cand se adunu strigele 'n crucile drumurilor si 'nerusca farmece necurate si aducu amantii mandrelor dintr'a nóu'a tíera, cand se scóla pruncii nebotesati din cemeterii si plangu pelanga riuri, — atunci, in ór'a umbreloru esu ginii din cetate, naluciri albe, aparintie fantastice si se aventá prin velulu lunei, cu haine albe ca spum'a, cu brane rosii ca sangele, in mani cu petele fluturátore si pe capu cu cununi de auru — batu cu aripile prin cétia, apoi se cobóra cu tiembule dragalasie si se 'nsíra la dantiu nóptea la luna, si facu pe carári urme necunoscute de ochiu omenescu, urme mistice, si calca pe lunce carári incruscate, nu le mai afla inceputulu si sfirsítulu nimenea pre pamentu, — apoi se preambila pe langa isvóre, si plangu plangeri tanguióse de alungulu riului, si éra se redica 'n aripi si sbóra fluierandu, siuera peste capulu omului si trecu la cetate, apoi acolo incéta siuerulu.

Nóptea tardiu in cetate arde lumina cu flácará rosía ca sangele, si batu dobe si canta 'n mandoline cantári melodióse, — nu sciea nimenea ce flacará, ce musica, ce fiintia, si ce relatiuni au cu ginii.

Poporul superstitiosu se teme de gini si nu se apropia de cetate, cá 'n cetate ambla lucruri necurate.

Arapulu celu curiosu se ivea adese, mangitu pe fatia, in vestminte false, prin poporu si ascultá credinti'a lui si éra se tragea 'n cetate si-si petrecea viéti'a in placere, in voluptáti cu sclav'a si amorez'a sa, cu Alime cea frumósa.

Bianc'a, o femeia négra, érá inchisa sub cetate intr'unu canalu, Alime érá inchisa deasupra intr'o cela in florita. Nainteá ei tóte placerile pamentului, dar despoiata de libertate, despoiata de lume atunci, cand etatea 'nfloritóre asié cerea a traí 'n lume, asié cerea a fi libera cum e libera fantasi'a ei prin vise, prin ilusiuni.

(Va urmá.)

V. B. Buticescu.

Despre femeia de o femeia.

De Dora d' Istria.

Sub acestu titlu interesantu a aparutu in Paris unu opu scrisu in limb'a francesa de renumit'a fiica a Romaniei, carea precumu scimu si pana acuma a inavutítu literatur'a — francesa si italiana prin mai multe opuri, cari asigurara celebrei literatrice unu nume europénu, ma potemu dice cá: unu nume in genere cunoscutu de tóta lumea civilisata.

Nu potemu de a ne retiené ca sê nu ni esprimámu parerea de reu cá celebr'a literatrice inca n'a suprisu publiculu cetitoriu romanu cu vre-unu opu scrisu si in *dulcea sa limba materna*, totu de odata inse mai nutrimu inca acea dulce sperantia, cá amabil'a sora ni va permite *catu de curendu* si acea placere, ca s'o salutámu si pe campulu *literaturei natiunale*.

Cu cea mai viua placere cetirámu acestu opu interesantu, scrisu cu studiu adancu si rutina caracteristica, ce o aflámu in tóte opurile genialei literatrice. — Scopulu generalu alu opului e a dovedí, cá istori'a lunei si situatiunea vietii politice sociale a omenimei cu totul ar avé o alta forma, daca seculu femeiescu ar fi avutu vre-unu terenu de activitate mai latitu. — Si cumu-cá femeiele sunt decórate de la natura prin insusirile, calitátile si talentele cele mai briliente, pré indeplinu ne convingu esemplele frumóse citate din istoria, cari ca nisce argumente plausible servescu spre a ni aretá cá femeiele sunt chiamate indeplinu spre a duce role mai insemnate in viéti'a omenimei.

Dar' apretiárilor nóstre cugetámu cá li vomu asigurá o validitate mai imposanta, daca vomu impartesi frumóselor nóstre cetitóre si binevoitoriloru cetitori câte-va pasagie din acestu opu interesantu, si acésta o facemu cu atáta mai alesu, cá-ci suntemu convinsi cá vomu corespunde dorintielor generale.

Sê vedemu mai antáiu cu cáta apretiare vorbesce erudit'a literatrice despre femeiele italiene, cari s'au distinsu in *sciintie* séu *arte*.

Inca in secululu alu 16-le, dice Dora d' Istria, abié érá in Italia vre-unu orasiu, in care sê nu fie fostu vre-o femeia carea se ocupá cu *poesia*. Neapole a avutu pre Vittoria Colonna, Tullia d' Arragona si pre Isabella di Morra; in Florentia érá Clarice de Medici-Struzzi; in Milano Camilla Scarampa; in Bologna Lucia Bertana; in Genova Maria Spinola, in Palermo Maria Buonamia; in Bergamo Isota Brembati;

in Reggio Lucretia Bebbia; in Modena Tarquinia Molza; in Brescia Verona Gambará; in Padua Caspara Stampa; in Urbino Laura Battiferi si altele.

Altor femei italiene li mai placea sê se ocupe cu cestiuni de relegiune decâtu de poesía; si in miscârile protestante au luat parte insemnata. — Patri'a lor li-a si uitatu numele, istoricii altor tieri inse cu pietate li amintescu faptele lor, precum *Macrie* in opulu seu intitulatu: „Istori'a reformatiunei in Italia in decursulu seculului alu 16-le.“ — Biografi'a Olimpiei Morata, carea mai d'antâiu a fostu ferice de a functiuná ca profesóre la o universitate germana, nu demultu deodata a aparutu in limb'a germana, francesá si anglesa. — Fiii natiunilor straine stiméza memori'a aceleia, despre carea in patri'a sa nici aceea nu sciu cá existat'a candu va pe lume.

In acelu tempu in Lucca mai multe femei au aparatu si sustienutu reformatiunea in discursuri publice.

In sec. alu 17-le literatur'a si poesí'a a pornitu spre decadentia, prin carea spiritulu poporului a amortítu; urmárele triste s'au potutu observá si in sec. alu 18-le. Cu tóte aceste si acésta epoca póte aretá femei distinse si invetiáte, cari s'au luptatu cu energia contra nescintiei ce se totu latiá din di in di.

E fôrte mare numerulu acelor erudite femei italiene, cari de pe catedrele universitatilor au tienutu prelectiuni ascultatorilor setosi de sciintie. Dora D' Accorso inca in sec. alu 14-le s'a ivitu la universitatea din Bologna ca profesóre de dreptu, ér' in sec. alu 15-le Laura Sereta-Serina se amintescu intre profesorii de la universitatea din Brescia.

In sec. alu 18-le femeiele mai multu se interesau de matematica si fisica decâtu de sciintiele juridice, si din acésta epoca Maria Gaetana-Agnezi totu de una va face onóre femeielor italiene. Ea s'a nascutu la an. 1718 in Milano si inca in fragedele sale teneretie a datu dovéda despre talentele-i stralucite si de mirare. In etate de 9 ani a scrisu in limb'a latina o disertatiune despre capacitatea de dreptu a femeielor; in alu 11-le anu vorbiá limb'a elina, si in etate de 13 ani a tradusu din limb'a latina in cea elina, italiana, francesá si germana: „*Adausele la Quintus Curtius*“ de Freinsheim. Dupa ce a invetiátu si cea spaniála, in etate de 17 ani a invetiátu si limb'a evreica. Acésta grozava diligintia de invetiarea limbelor a fostu numai pentru aceea, ca sê cascige mediulócele, prin cari sê scruteze misteriele sciintielor mai nalte.

Multi omeni culti nici nu sciu numele acelor ramuri de sciintie, in cari ea erá versatá. — Inca nu erá de 20 de ani, candu a fostu scrisu disertatiuni asupra 191 de teme filosofice. In matematica, pre care dupa filosofia mai multu o iubiá, a seceratu gloria preste gloria. — Opulu ei „*Institutioni analitiche*“ (1748) a datu lunga ocupatiune mai multor corporatiuni sciintifice si autorulu i-a asiguratú acea onóre, cá pap'a Benedictu XIV, acestu pacientu amicu alu sciintielor, caruia i-a dedicatu Voltaire pre „*Mahomet*“ alu seu, i-a tramisu unu breve si a chiamat'o spre ocuparea catedrei profesoreale de matematica la universitatea din Bologna. — Maria Agnezi erá fôrte seriósa, incungiurá tóte societátile, ducea o viétia fôrte retrasa, si numai in binefaceri si-mai afliá bucuria si distractiune. — In binefacere erá atátu de escelinta, cá in favórea seracilor sei a fostu gata sê-si venda pretiésele de suvenire, ce le-a primitu de la imperatés'a Maria Teresia in semnu de recunoscintia pentru meritele sale.

Dupa dinsa a urmatu de profesóre Maria Bassi, care erá inca o femeia escelinte, invetiáta; prelectiunile sale le tienea in limb'a latina, vorbiá elinesce, francesce, germanesce si firesce italianesce, tienea prelectiuni din filosofia si fisica, si pelanga acésta in aceea a intrecutu pre antecesórea sa, cá erá femeia buna de casa, soci'a credintiósa a medicului Verati, si la 12 prunci mama crescatóre atátu de buna si ingritóre, ca si ori care femeia de comunu.

Alte dóue femei italiene invetiáte au moritu in secululu presinte. Una e: Clotilda Tambroni, nascuta la an. 1768 in Bologna, a repausatu la an. 1817, avea unu cercu latu de cunoscintie. Atátu de bine pricepea limb'a latina si elina, cá in ambele aceste limbi a scrisu cele mai frumóse versuri, si la 1796 fú alésa de profesóre de limb'a elina. Dovéd'a despre marea sa sciintia a depus'o in dóue disertatiuni nemoritóre.

Ceea-lalta e: Maria Dalle-Donne, nascuta la an. 1777, a repausatu la an. 1842, a fostu fi'a unoru sermani parinti agricultori. Inca in fragedele sale teneretie atáta genialitate a doveditu, cá unu bunu patronu alu ei a tramis'o la Bologna spre studiare. Acolo apoi a invetiátu totu, ce se potea invetiá, si la an. 1799, in etate de 22 ani, a primitu diplom'a de doctoru.

Intre profesorii de la universitatea de Padua au fostu dóue femei: Novella d' Andrea si Elena Cornaro-Piscopia.

Cea din urma s'a luptatu cu mai multi barbati distinsi pe terenulu filosofiei, matema-

ticei, astronomiei si teologiei cu celu mai stralucitu 'succesu, — ér' Novella d' Andrea a urmatu dupa tatalu seu in catedr'a profesorală, si atâtu de frumósă eră, că pe candu tienea prelectiunile, inaintea catedrei trebuia lasata o cortina, ca atentiunea tenerilor ascultatori sê nu fia indreptata de la sciintiele serióse. In genere biografii femeielor italiene se unescu in acea opiniune, că aceste femei invetiate nu erau acele creatiuni nesuferite, pre cari le cunóscemu sub numirea de femei „cu ciorapi veneti.“

Universitatea din Brescia éra pastréza pi'a memoria a Laurei Sereta-Serina. Acésta femeia s'a nascutu din familia stralucita, si la dorinti'a ei a primitu astfelu de educatiune, că in etate de 18 ani a facutu disertatiuni metafisice. In etate de 20 de ani eră profesóre de universitate, inse inca n'a ajunsu alu 30-le anu candu — a moritu.

Marta Marchina numai din modestia nu a invetiatu pre altii. — Talentele ei cele frumóse o indreptaiu de a poté ocupá catedra profesorală la universitate. Ea eră fêta sermana din Neapole, pentru seraci'a ei inse natur'a a desdaunato in abundantia prin frumsetie si genialitate. — Precum acelu filosofu elinu, carele, ca sê traiésca, lucră si munciá tóta diu'a, ér' nóptea scrutá in lumea sciintielor: si frumós'a vendietóre de flori inca si-sacrá somnulu de nópte, ca sê invetie. — Mai alesu fórte a escelatu in filosofia, matematica si teologia, pentru cari merite universitatea din Roma i-a oferitu o catedra, ce inse ea n'a voitu sê primésca. — A disu că n'ar poté tiené prelectiuni tenerilor ascultatori, si cu modestia s'a retrasu, pana candu opurile sale incantau si rapiau lumea invetiatiilor.

Maria Amoretti inca nu tienea prelectiuni publice, dar' cu atâta mai mare renume si-a cascigatu prin disertatiunile sale scientifique, cari s'au si publicatu tiparite. — In acésta femeia inca din fragedele sale teneretie s'au potutu cunósce talentele sale; in etate de 15 ani s'a disputatu in biseric'a dé la Oneglia asupra unor teme dogmatice-religióse, si fiindu de 21 de ani a rigorosatu si a facutu doctoratulu la universitatea de Pavia. A moritu la an. 1787 inca juna, abié de 30 de ani. — Eră blanda si seriósa si tóta placerea sa erau cartile. — Maria Ardinghelli in etate de 19 ani a scrisu „Statistic'a animalelor si a vegetalelor,“ carea a facutu asié sensatiune, că indata au tradus'o in limb'a anglesa. Eră versata in istori'a naturală, fisica, matematica si geometria, in filosofia inca escelá intre contimpurenii sei.

(Va urmá.)

Julianu Grozescu.

VENETIAN'A.

Cine in gondola plutindu in pace
Pe-a le lagunei lucióse spume,
N'a simtítu viéti'a-i că se preface
Si că re'nvia in alta lume!

Cine-a plutitu,
Si n'a iubitu?

A.

Cand a verei suspinele
Peste lunci salta usióre,
Si pe sinu de floricele
Se joc' radiele de sóre;

Fluturélulu se asiédia
Pe alu rosei sinu de doru,
Unde dórme, linu viséza
Si se 'mbéta de amoru.

Ér' cand dalbe floricele
Inchinu fruntea cu floru
L'ale tómnai gemeri grele,
Si cu sufletu 'n ceriu sbor':

Fluturélulu cu dorire
Cauta flóre ratecindu,
Si ne-affand'o, in mahnire
Cade, móre suspinandu.

Asié canta si suspina
De cu sér'a, pana 'n diori,
A selbeloru orfelina
Reposandu pre patu de flori,

Pana codrulu in marire
In frumsetia e 'mbracatu,
Pana murmuru de iubire
Pintre frundie a sunatu.

Ér' candu la noi tómn'a vine
Cu recele-i sarutatu,
Filomel'a in suspine
De la noi s'a departatu.

Asié, dulce fratíóre,
Voiu sê te iubescu si eu,
Pan' cand a junetii flóre
N'a pierdutu odorulu seu.

Vin! sê bemu dar cu placere
Din cea cupa ce auresce,
Ce amorulu ne-o ofere
Pan' viéti'a infloresce!

Nu vedi tu, că tempulu sbóra
Si rapesce ne 'nctatu,
Câte-o dalba florióra
Ce junéti'a a formatu?

Nu vedi tu, câ elu ne dîce :
„Sê iubimu daca voimu
Acî diosu a fi ferice,
A simtî câ noi traimu.“

Asta-di órele 'n placere
Ne tiesu traiulu auritu,
Dar' man' mórtea cu dorere
Ne va dîce : „am venitu.“

Dîlele ce ne paru line
Le rapesce 'n sboru-i mare
Tempulu, — si-apoi dupa sine
Trage trecutu si uitare.

Totu ce tempulu ne rapesce
Mai multu nu vomu reprimi ;
Pan' vícti'a infloresce
Aide ! dar' a ne iubi.

Ast' gondola aurita,
Ce ne légana usioru,
Si pre und'a asurita
Preambla-alu nostru amoru :

Mane, póte c'alta data,
N'a portá alu nostru doru,
Câ-ci sub stanc'a inghiatiata
Voiu dormí cu-alu meu amoru.

In vanu ! atunci, alu mieu dulce,
Tu vei plange si vei cere
Ce-ai pierdutu ; — câ-ci timpulu duce
Totu, nu cauta la dorere.

Atunci singuru prin canaluri
Rataci-vei dragulu mieu !
Câ-ci a mortii negre valuri
Au rapitu amorulu teu.

Ai ! sê bemu dar' cu placere
Din cea cupa ce auresce,
Ce amorulu ne-o ofere
Pan' vícti'a infloresce !

Venetí'a 15 opt. 1865.

I. C. Dragescu.

• V a n i a .

(Novela italiana.)

In una din cele mai frumóse seri a Italiei, candu sórele se pareá a 'apune intr'o mare de focu, aruncandu-si inca odata radiele pe pamentu spre a-lu orná cu cele mai pompóse colori, — in departare de patru miluri de

Fiorentia, pe unu virfu de stanca, unu june frumosu tienendu frênele falnicului seu calu s'a opritu spre a se delectá in frumós'a scena a naturei. Ochii lui cei ardicatori, precum si fisíonomi'a cea regulata dovedeau câ e in stare a cuprinde poesi'a acestei scene imposante. Elu insu-si se potea numerá intre scenele poetice, cum siedea pe calu neclatitu ca o statua antica reprezentandu virtutea barbatésca.

Petrunsu de grandíositatea acestei scene, statú nemiscatu in locu, pan' ce apuse sórele, atunci de odata coborindu-se depe stanca disparú ca o visiune.

Ajungandu in vale incuragiatu sari peste gropi si peraiie, si incredintiandu-se geniului seu si-continú calea, pan' ce ajunsé la unu castelu anticu care se pareá a fi straformatu in cea mai frumósá villa, care si-o potea omulu imaginá. Candu privi junele intr' acolo, far' de voia i veni in minte descrierea lui Tasso despre gradin'a lui Armidiu. De o parte se vedea unu ritu frumosu prin mediuloculu caruia curgea unu riu-relu curatu ca cristalulu, asié incátu in unele locuri formá câte un'a insulióra pe care cele mai frumóse flori imprastíau mirosulu loru celu placutu. De cealalta parte apareau tufe de orangie, mirthu, vanilia si aloe, ér' in dosulu acelora si-redicá o stanca fruntea câtra nori; tóte acestea facura o impresiune mare in frumosulu june. Atentiunea lui inse o atrase unu chipu si mai interesantu care i aparú incungiurandu castelulu. Intr'unu cercu incungiuratu de arbori desi erá unu lacu, din mediuloculu caruia o funtana saritóre si-aruncá radiele de apa in susu. Cerbi si caprióre blande amblau libere printre arbori. In giurulu lacului erá o societate de vre-o dóue-dieci dame si barbati. Unii conversandu se primblau in susu si in giosu jocandu-se cu capriórele si cerbii cei blandi, ér' altii cantau dupa tonulu unei madoline; atátu cantaretii câtu si cei ce ascultau erau culcati in érba, toti erau veseli, se pareá câ traiescu ca copíi far' de eugete.

O persóna din societate formá singura esceptiune, acésta a fostu o copila tenera, placuta, erá mai frumósá decátu toti ceialalti, fati'a ei erá detotu palida, ochii ei far' de incetare se vedeau a cautá in departare. Acum mergea cu pasi iuti, acum ér' standu in locu priviá superata la pamentu. Copil'a erá smintita la minte, ceialalti neconsiderandu starea ei si-continuu joculu si risulu mai incolo, casí candu serman'a copila nu s'ar' tiené de societatea loru.

Acésta scena trista suprinse tare pe junele strainu, cu compatimire aruncá ochii câtra copila, si cu atentiune i urmá fie-care pasiu.

Copil'a ingenunchiá langa lacu, stringea flori si erburi, si 'mmoindu-le in apa, imbiá pe cei ce se pusera la mésa, neprimindu-le le aruncá pre mancárele loru, murmurandu unele cuvinte triste; toti si-continuu mancarea far' de a-o observá. Copil'a aduná florile aruncate de nou, si le dede unei caprióre care fiindu

blanda le mancă din man'a ei. Dupa aceea deslegandu-si brîulu celu pretîos lu-legă de grumadii capriôrei si o conduse între arbori.

In minutulu urmatoriu toti trasarindu sarira insusu casî candu ar fi cadiutu o bómbla între ei, fiindcă junele calaretiu calare sarindu peste ingredele, statû langa ei. Pe unu momentu toti incremenisera de nespuse'a indresnéla a strainului, mai tardiu unulu din societate apropiandu-se de elu voi a-lu trage josu de pe calu, inse intornandu-se acesta iute pe cealalta parte se cobori rapede si scotîndu unu pumnalu se aruncă asupra adversariului seu. Barbatulu pe care l'a atacatu eră unu omu mare si vertosu, care aruncă o cautatura dejositóre la arm'a junelui.

Junele observă acésta disprețuire, si punendu pumnalulu la locu pasî innaintea celui ce-lu vatemase întrebându-lu :

— Cine esti domniata ?

— Oh ! aceea vi o voiu spune indata, respunse acesta, inse mai antâiu am de a-ti comunică ce-va, ce de siguru ti-va reci pucintelu sangele celu pré infocatu.

Innaintea de asta cu unu anu, unu omu, cu care chiar asié facui casî cu dta, care casî dta m'a întrebatu de nume, in diu'a urmatóre fû strapunsu de sabi'a mea, acesta a fostu a optulea, a caruia curiositate in modulu acesta o-am vindecatu. Voiesci dar' si acum a-mi scî numele ?

— Negresîtu respunse strainulu.

— Ei bine dar, numele meu e Hectoru Fiaromonti, si sum capitanu.

— Ve asigurezu dle capitanu, câ acestu nume nu-lu voiu uită. Acuma concede-mi ca sê-ti potu si eu spune ce-va. Innaintea de asta cu doi ani m'a vatematu unu barbatu pôte chiar asié tare si mare casî dta, si care pôte si sabi'a o sciă portă ca dta. L'am provocatu, inse fiindu eu atunci mai teneru si mai slabu ca acuma, a risu de mine. Urmarea a fostu câ eu am remasu mai ca mortu pe locul duelului cu ran'a acésta, a carei urma si acum o poti vedé aici pe frunte-mi. M'am vindecatu. Indata dupa-ce simtîi destula potere in mine, am cercetatu pe inamiculu meu in Milano. L'am provocatu a dáu'a óra, elu ér' mi-a risu in fatia, inse acesta i-a fostu celu din urma risu. Eu l'am strapunsu, inse asié, de indata a moritu. Dnule capitanu ! tóte aceste peste pucinu tempu ér' tî-le voiu aduce aminte.

— Domniloru — întrebă junele dupa aceea, intornandu-se câtra cei ce stă in giurulu lui, — principele Vivaldi între dvóstra se afla ?

— Elu stă innaintea dtale, respunse unu domnu betranu cu auctoritate.

— Dnule principe, concede-mi ca sê-ti potu comunică ce-va, — inse in secretu.

— Modulu cu care venisi între noi ar fi cauza destula spre a-ti abnegă acésta cerere, inse fiindcă capitanulu Fiaromonti te va fi invetiatu, cum trebuie a

te infatiosia între dni straini, aici in finti'a de fatia a amiciloru mei te voiu ascultă indata ce-mi vei spune cu cine am onóre de a vorbi. —

— Numele meu e Fiorentino, si am venitu spre a vindecă copil'a dtale.

— Ti-multiemescu, inse aici innaintea dtale stă mediculu signor Pezzolini, unulu dintre cei mai renumiti medici ai Italiei.

— Si nu i-a succesu a vindecă princés'a, desî acumu de unu anu e sub cur'a si ingrigirea lui. De cumva o vei concedere ingrigirei mele, in trei díle o voiu vindecă.

— Tenerulu acest'a e nebulu, — díse Pezzolini.

— Si-a perdutu mintea, reflectă Fiaromonti.

Principele se întórse spre a merge la amicii sei, inse tenerulu l'a opritu dicându-i :

— Asculta-me dnule principe, — sum siguru câ-mi va succede vindecarea ei, viéti'a nu mi-o potu legă, câ-ci cu aceea sum obligatu capitanului Fiaromonti, mi-legu inse calulu acest'a care mi-este celu mai placutu dupa viétia. Ie aminte bine dnule principe, nebuni'a princesei tîne acum de unu anu, si de va mai trece unu anu, va fi incurabila.

— Si dta cugeti câ vei fi in stare a o cură cu succesu atunci, candu signor Pezzolini pelanga tóta sciinti'a sa nu a potutu ajunge la vre-unu resultatu favoritoriu.

— Eu asié cugetu dnule principe.

— Ei bine dnule, díse Pezzolini, decumva voiesci a face o proba, voiu fi curiosu a vedé cum va cură unu nebulu pe celalaltu. —

— Bine, díse Fiorentino, eu ieu asupra-mi vindecarea princesei, inse trebuie sê-mi concedeti ori ce midilocu voiu întrebuintiá, supunendu câ signor Pezzolini lu-va află de bunu.

— Tóte ti-voru fi ertate, — respunse principele.

— Eu voiu lucră aici in finti'a toturoru de fatia. Inse mai antâiu de tóte trebuie sê sciui caus'a nebuniei princesei, precum si midilócele care s'au întrebuintiatu pana acumu pentru curarea ei.

— Dupa mórtea mamei sale — începù principele — am tramisu serman'a copila la sor'a mea ; dupa tempu mai lungu am voitu a-o aduce a casa, sor'a mea inse m'a rogatu ca pe Vanina sê o mai lasu la dinsu. Am lasatu-o acolo dóne luni. Dupa aceea cu capitanulu Fiaromonti, dupa care aveam de cugetu a o maritá, m'am dusu ca sê o aducu a casa. In tempulu acest'a au moritu sor'a mea degraba. Vanina vediendu-me pe mine, cu unu tîpetu cadiu la pamentu. De atunci nu si-a mai recastigatu mintea, — a nebunitu, — óre indoit'a perdere, ori alte giurstári au causatu acestu morbu, pan' acuma mi-e necunoscutu. Am cercatu de a află modulu vietiei ei in tempulu care l'a petrecutu acolo, inse numai atât'a am potutu află, câ singuru pe o co-

pila tenera, care siedeá in castelulu vecinu, o cercetá, si cumca aceea copila a fostu o amica intima a ei. M'am grabitu a merge acolo; inse locuitorii castelului s'au fostu mutatu. — Acuma mi-adusei copil'a acasa, si domnulu Pezzolini a ordonatu ca in continuu sê fia in societate, si ori-ce va face, sê-i fie concesu, ori-ce nebunia va fi aceea. Tóte aceste le-am implenit, starea ei inse delocu nu s'a stramutatu.

(Va urmá.)

CORESPUNDINTIE.

Brasiova, in 1 iuliu. (*Festivitatea gimnasiului romanu.*) O schimbare noua, si de totu insemnata in istori'a gimnasiului romanescu de aici, totu deodata adancu taietóre atátu in victi'a nóstra natiunala, cátu si bisericésca, me face sê intrerupu tacerea, si sê facu partasiu la bucuri'a nóstra locala si pe publiculu celalaltu alu stimatei fôie „Familia.“ — E de ajunsu cunoscutu toturora acelora, cari se intereséza de innaintarea sciintieloru si a culturai intre romani, cá unulu din organele acele, care contribuescu la cultivarea natiunei, este gimnasiulu romanescu din Brasiovu. Acestu gimnasiu abié in anulu 1865/6 a redicatu clas'a VIII, cu care se completéza institutetele gimnasiale in Austria, dara cu tóte cá s'a propusu sciintiele recerute in aceea-si clasa, si erá in fapta completu in tóte ce se receru de la ori care gimnasiu austriacu, totusi ca rezultatulu activitatiei acestuia sê aiba valóre in statu, adeca ca sê póta gimnasiulu sê supuna scolarii sei la examenulu de maturitate, si sê li dee atestate valide despre acésta maturitate, erá de lipsa ca sê fia inzestratu cu dreptulu acesta din partea statului. Scolarii nostri si-facusera tóte pregatirile spre scopulu acesta, si acestu dreptu inca nu erá in manile autoritátiloru nóstre scolare, candu éca in lun'a penultima a anului eurentu scolaru, adeca in maiu, spre cea mai mare bucuria a nóstra, ni sosi scirea de la neobositulu nostru archipastoriu si metropolitu Andreiu baronu de Siaguna, carele este inspectorulu supremu alu toturoru scóleloru de relegea orientala, cá la cererea Eforiei de aici, cu staruinti'a Escelintiei Sale, s'a acordatu dreptulu acestui gimnasiu de a tiené examenulu de maturitate si de a dá atestate valide pentru intrég'a monarchia. Nu multu dupa acésta insciintiare, insciintiéza Escelinti'a Sa pe on. Directiune gimnasiale, ca sê faca pregatire atátu pentru esaminele semestrale in cele siepte clase gimnasiale, cátu si pentru celu de maturitate in clas'a VIII, care le va conduce Escel. Sa insusi. — Dupace s'a facutu pregatirile trebuincióse in tóte clasele gimnasiale, adeca dupace s'au tienutu esaminele scripturistice si esaminele de promotiune, esaminele ce dau tónulu in clasificatiune — pelanga succesulu de peste totu anulu, — sosi si Escel. Sa in midiu-loculu nostru, si

dupace a condusu esaminele in cele siepte clase gimnasiale in decursu de trei dile, presiediendu cu o rebdare si placere — pentru etatea Escelintiei Sale — adeveratu rara, purcésa in a 3-a dî dupa finirea esamenelor semestrale, la examenulu de maturitate. — Fiindu cá erau numai 10 maturisanti, asié s'au esaminatu toti intr'o dî, tienendu 4 óre nainte si 4 dupa prandiu. Resultatulu generalu a fostu multiamitoriu, asié incátu 4 studinti au fost dechiarati de deplinu maturi, éra siese de maturi.

Trebuie sê vi amintescu si aceea, cá Escel. Sa inca din Sabiu a incunosciintiatu pre Brasioveni, ca sê nu-i faca nici o primire batatóre la ochi — de siguru cu privire la referintiele grave, in cari se afla imperiulu intregu. — Dupa sosirea-i a primitu deosebitele corporatiuni de aici, cari de siguru tóte au fostu multiamite, cu deosebire cea a profesoriloru si a negociatorilor, aducandu-li scirea detaiata despre acordarea si redicarea gimnasiului la rangulu de gimnasiu mare cu autoritate de statu. Afara de aceea mai are Escelentia Sa si darulu celu raru de a sci tractá tóte ranele sufletesci astfelu, incátu cu siguretate pasiesce la vindecarea lor; sfaturile cele blande, stim'a, care o aretà fiecarei dupa cum i se cuvine, portarea-i umana si delicata cu fiecare persóna, cunosciintiele-i cele 'ntinse in fiecare ramu de sciintie, tóte aceste te facu sê credi, cá esti langa unu adeveratu crescatoriu, si sê vedi cum trebuie sê purcéda omenii unii cu altii, ca sê póta investia unii dela altii, si ca sê implinésca poruncile lui Christosu. Dupa finirea esamenelor semestrale s'a tienutu docsologia in biseric'a santului Nicolae, si aici prin o predica fôrte nimerita a aretatu bunulu archipastoriu poporului, cumu-cá binecuventarea lui Dumnedieu nu lipsesce de la nici o intreprindere a ómenilor, candu intreprindietorii traiescu in fric'a lui Dumnedieu. Dupa docsologia a mersu Escelinti'a Sa insocitu de poporulu intregu la gimnasiu in sal'a cea mare, si dupace a tienutu examenulu si cu fetitiile de clas'a a IV-a, a deschisu cetirea clasificatiunilor pentru cele VII clase gimnasiale cu o cuventare, in care a aretatu, cá natur'a omenésca, care nu póte face de sine nimica, ci numai cu ajutorulu invetiaturii, cere ca sê-si dee lumea silintia a face cátu se póte mai multe organe de invetiementu, si astfelu sê se arete demni de chiamarea omenésca. — Dupa aceea urmá strigarea clasificatiunilor. Numerulu toturor scolariloru gimnasiale este 219, mai multi decátu in anulu trecut cu 45. — Program'a gimnasiului vi va dá deslucire si mai de aprópe, pe scurtu inse vi potu scrie, cá cuprinsulu aceleia-si e urmatoriulu: I. Care sê fie geniulu, séu angurulu conducatoriu alu educatiunii junimei nóstre a casa si in scóla. II. Espunerea catorva fenomene sufletesci cu privire la espresiunile psihologice in limb'a romanésca. III. Sciri scolastice. ?!?

Ce e nou ?

** (Majestatea Sa Imperatés'a) a sositu luni dupa média-di la patru óre in capital'a Ungariei si mercuri sér'a la noue óre a plecatu éra-si spre resiedinti'a imperiului.

** (Cand a moritu Sincai?) Dlu protopopu alu Samsodului Grigoriu Gaelu publica in „Concordia“ urmátorele orduri de mare insemnate: „Dupa cercare de mai multi ani, mi-a succésu a aflá loculu si tempulu mortii pré fericitului cronicariu si istoricu alu Romanilor Georgiu Sincai; elu adeca dupa multele lupte, persecutiuni si suferintie infrantu in bóla si etate, s'a trasu in urma la comitele Vass in Szinnye, comitatulu Abauj, langa Casiovi'a si in 2 noem. 1816 in etate de 75 ani a repausatu in Szinnye, unde numai doi ómeni betrani si-aducu a minte de repausatulu, inse momentulu lui nu se póte aretá care ar fi, câ-ci neci monumentu neci cruce séu altu ce-va epitafiu nu-lu deosebesce de celelalte morminte.“

** (Societatea de leptura) a tenerimei romane din Oradea-mare a tînutu siedinti'a sa de inchiare in 24 juniu; la finea siedintiei se rostira dóue cuventári, una de juristulu III. I. Pojaru in numele acelora, cari absolvandu cursulu academicu séu gimnasialu, se vor departá in alte parti si pe alte cariere, — alta de studentulu de cl. VIII Elia Traila in numele societátii. A fostu de fatia si Rdis. D. supraveghiatoriu Ioanu Popu, care inca tînú o cuventare acomodata, esprimendu-si multiamirea sa cu lucrárele societátii; bravulu partinitoriu alu tenerimei totodata oferí 40 fl. pentru tiparirea almanacului si invitá pe membri societátii la o serata ce se va tîné cu finea anului scolasticu.

** (Dlu Augustu Popu) presiedintele comitetului pentru bun'a primire a óspetilor cari voru a luá parte la adunarea generala a asociatiunei transilvane, ce in anulu acesta se va tîné la Alba-Julia in 27, 28, 29 augustu c. n. provóca pe membri cari dorescu a se infatísiá, ca pana 'n 8 aug. sê-lu insciintiedie, ca astfelu comitetulu sê se póta ingrigí de tempuriu pentru incor-telarea óspetilor.

** (Tenerimea rom. din Segedin) — precum s'a mai amintitu in colónele fóiei nóstre — in acestu anu scolasticu asísdere a formatu o societate de leptura; la inceputu societatea infloriá frumosu, catra fine inse se stinse foculu de paie; la siedinti'a de inchiare tînuta in 28 juniu numai trei ensi au fostu de fatia.

** (Marele poetu Victoru Hugo) a adresatu catra dlu Henricu Cantelu urmátorea scrisóre: „Domnule si scumpe confrate! Multiumiti din partea mea, ve rogu, pe dlu D. Bolintinianu! Sum atinsu de pretíós'a si grátíós'a sa tramitere, am cetitu cartea sa fórté remarcabila, cu unu víu interesu. Domni'a ta ai apretiuitu in acestu poetu alu orientului, intr'o pagina elocinta, plina de sciintia, calitátile cele mai innalte ale criticului si ale autoriului. Unu omu de sciinti'a domniei tale a pronuntiatu, eu contrasemnediu. Iubescu Roman'a! Ea este mai o Italia, mai o Grecia. Sum incantatu d'a aplaudá totu deodata in dlu Bolintinianu pe unu poetu romanu si pe unu poetu francesu. Victoru Hugo.“

Gácitura numerica.

De Artemiu Alexi.

- 5.9.12.10.11. Toti asié sê ne numimu;
 9.4.6. De acestu sê ne ferimu;
 3.10.4.8. } Nóptea vedi de-aceste multe;
                   } Frumusiele si merunte;
 4.6.5.9.12.10.6. E unu fluvíu departatu;
                   3.2.9.4. De strabuni fú adóratu;
                   6.9.3.6. E unu animalu ferosu;
 3.12.9.11.8. Asta-e tare de folosu;
                   { Unu lucéferu stralucitu,
 1.—12. } Fú acestu zelosu barbatu;
                   { De natiune-i e gelitu,
                   Pentru fapte neuitatu!

Deslegarea gáciturei numerice din nrulu 17: „Carolu Ludovicu Hohenzollern.“ Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Amalia Moldovanu, Maria Cernetiu, Irina Popu, Anastasia Popescu, Ludovica Stoianu si de la domni Emericu Andreiescu, Antoniu Vasíu.

Modele de brodaría.

(Suplementu la nrulu presinte.)

1. 13. 16. 26. Sunt dóue bucáti de midilocu si dóue desemnuri de coltiu corespundietóre acestora, pentru invelitóre de sofa si fotelu. Invelitóreá e a se croi din tilu. Tilulu trebuie sê aiba 40 centimetre in cvadratu. Bordurele din desemnulu de coltiu se continua róta rotundu, firesce cá la fie-care coltiu se repetédia figura de coltiu.

25. Bordure pentru o batista rotunda. Aceste se facu dupa modulu de brodare francesá. Marginile batistiei apoi se incungiura cu dintele. (Cipea.)

2. Mancete de pandia dupla. Frundiele cosute din matésa négra. Prin midilocu trece o prima séu pantlica de catifea négra, precum aréta liniel. Acésta se scóte prin ochii desemnati in liniel duple.

6. Bordure pentru jachete. rochiutie de copile scl. Conturele sunt cosute din matésa de felurite colorí, si midiloculu lor e preseratu cu margele negre séu de otielu. 8. 12. 15. Literele M, I, H sunt de a se face dupa brodaría francesá. 23. Infrumsetiarea unei gaure de nasture séu bumbu. 5. 17. Modele de brodaría simpla, si infrumsetiate cu margele. 9. Guleru din pandia dupla. Brodaría de fantasía cu matésa négra. 24. Liter'a T. Asísdere brodaría francesca. 14. Medalionu pentru mancete. 18. Fórmé de brodaría simpla si alba spre scopu dupa placere. Aceste se potu infrumsetiá cu margele. 10. Entre-deux. Brodaría alba pentru bluse si altele asemene, facuta pe mull, batistu séu mansouc. 20. Desemnu pentru infrumsetiarea unui coltiu de guleru, brodaría de fantasía, esecutata cu matésa négra. 21. Liter'a N. 22. Desemnu pentru infrumsetiarea man-cetelor, corespundietóre si gulerului nr. 20. 11. Numele „Maria.“ Brodaría de comunu, cu gaure conlegátóre. 3. Crénga in brodaría de fantasía. 3. Entre-deux. 7. Brodura pentru brodatu albu. 19. Desemnu pentru pantofi de pele.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1866. prin Alesandru Kocsi (in tipografi'a lui Érkövi. Galgóczi si Kocsi.) Piatí'a de pesci Nr. 9